

KINNITATUD
direktori 1.09.2017.a. käskkirjaga nr 2-2/1

PÕLVA KOOLI ÕPPEKAVA

Sisukord

1. Üldsätted.....	3
1.1. Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus.....	3
2. Põlva Kooli kasvatuslikud ja õpetuslikud üldeesmärgid.....	3
2.1. Üldeesmärgid.....	3
2.2. Õppe- ja kasvatuspõhimõtted	4
2.3. Kooli eripära	5
3. Riiklikes õppekavades määratletud üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine	6
4. Õppekorraldus	9
4.1. Tunnijaotusplaan	13
4.2. Lõimingu põhimõtted ja läbivad teemad	19
5. III kooliastme loovtöö korraldamise põhimõtted	28
6. Õpilase arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus.....	29
6.1. Hindamise tingimused ja kord ning hinnetest teavitamine.....	30
6.2. Kujundav hindamine.....	30
6.3. Sõnaline hindamine	31
6.4. Õpilaste hindamise kriteeriumid.....	31
6.5. Õppimist toetav hindamine.....	33
6.6. Tasemehindamine ja tasemetööd.....	33
6.7. Kokkuvõttev hindamine	34
6.8. Käitumise hindamine	35
6.9. Hoolsuse hindamine	35
6.10. Põhikooli lõpetamine	36
7. Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus	36
8. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted.....	37
8.1. Haridusliku erivajadusega õpilase õppekorralduse põhimõtted	37
8.2. Tugiteenuste rakendamise kord	38
8.2.1. Haridusliku erivajadusega õpilase toetamine toimub etappidena.	38
8.2.2. Õpilasele individuaalse õppekava koostamine.....	40
9. Karjääriteenuste korraldus.....	40
10. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	41
11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	42
12. Rakendussätted.....	42

1. Üldsätted

1.1. Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus

Põlva Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamisel on kool lähtunud põhikooli riiklikust õppekavast (edaspidi RÕK). Õppekava koostamisel on täidetud kõiki RÕK nõudeid.

Õppekava koostamisel on arvestatud Põlva valla poolt koolile püstitatud ülesandeid ja Põlva haridustraditsioone.

Õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Sisus on rõhuasetus sellel, kuidas RÕK põhimõtteid koolis rakendatakse ja mis on meie kooli eripära. Tekstis on vajadusel viited RÕK vastavatele lõikudele.

Kooli õppekava üldosas esitatakse:

- 1) Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus
- 2) Põlva Kooli kasvatuslikud ja õpetuslikud üldeesmärgid, õppe- ja kasvatuspõhimõtted, kooli eripära
- 3) Riiklikes õppekavades määratletud üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine
- 4) Õppekorraldus
- 5) Lõimingu põhimõtted ja läbivad teemad
- 6) III kooliastme loovtöö korraldamise põhimõtted
- 7) Õpilase arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus
- 8) Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus
- 9) Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord
- 10) Karjääriteenuste korraldus
- 11) Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted
- 12) Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

2. Põlva Kooli kasvatuslikud ja õpetuslikud üldeesmärgid

2.1. Üldeesmärgid

Põlva Kool on muutustele avatud, arenev ja õppiv kool. Põlva Koolis on väärtustatud inimeste omavahelise suhtlemise kvaliteet, valmisolek meeskonnatööks, kolleegi töö ja arvamuste austamine ning igakülgne õpilaste arengu toetamine, loodusest hoolimine ja säästmine. Koolis väärtustatakse inimesi, kes otsivad probleemidele konstruktiivseid lahendusi, et seeläbi aidata kaasa kooli arengule ning luua eeldused õpilaste isiklike võimete avaldumiseks ja arenemiseks.

Põlva Kooli kasvatuslikud ja õpetuslikud üldeesmärgid vastavad sisuliselt RÕK üld- ja kooliastme pädevustele ja rõhuasetustele (RÕK § 2–4 ja 7–12).

Riikliku õppekava tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel.

Oma sisult eeldab pädevuste kujundamine nii kooli kasvatuslike kui ka õppeeesmärkide täitmist. Seetõttu käsitletakse õpetamist ja kasvatamist õppekava koostamisel ja rakendamisel ühtse õppe-kasvatusprotsessina, vastandamata üht külge teisele.

2.2. Õppe- ja kasvatuspõhimõtted

Põlva Kool lähtub õpilaste väärtushinnangute kujundamisel RÕK alusväärtustest, väljendades sellega kooli kasvatuslikke üldeesmärke. Põhimõtet käsitletakse alljärgnevatel tähtsustel.

- Inimese, isiksuse, iseenda väärtustamine. Väärtusgrupp hõlmab endast lugupidamise, enesearengu vajaduse, oma võimete ja oskuste tunnetamisvõime kujundamist õpilastes.
- Oma lähedaste, pere, kooli, sõprade väärtustamine. Väärtusgrupp hõlmab tolerantsuse, empaatiavõime, vastutustundlikkuse, koostööoskuse kujundamist õpilastes.
- Eesti, kodumaa, kodulinna, ühiskonna väärtustamine. Väärtusgrupp hõlmab patriotismi, ettevõtlikkuse, kodu- ja sünnikohaarmastuse, demokraatlike väärtuste kujundamist õpilastes.
- Maailma mitmekesisuse, kõigi eluvormide, universumi väärtustamine. Väärtusgrupp hõlmab keskkonnahoidlikkuse, loodusarmastuse, tänapäevase maailmapildi kujundamist õpilases.

Õpetuslikud eesmärgid lähtuvad kooli õpetuslikust üldeesmärgist anda Põlva õpilastele laiapõhjaline ettevalmistus edasiõppimiseks järgmises haridusetapis. Õppimist käsitletakse väljundipõhiselt, st omandatakse igapäevaelus toimetulekuks vajalikud teadmised, oskused, vilumused, väärtushoiakud ja –hinnangud, seejuures lähtutakse õpilase individuaalsusest. Tugev põhiharidus tagab eeldused integreeruda ühiskonda ning loob võimalused aidata kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

Õpetuslikud eesmärgid on nimetatud järgnevatel alapunktides.

- Aidata õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes, et tagada õpilase valmisolek õpinguteks järgmises haridusastmes ja elukestvaks õppeks.
- Tagada õpilasele eakohane nende eripära arvestav tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng, et põhikooli lõpetajal kujuneks terviklik maailmapilt. Selleks tuleb süvendada õppetöös ainetevahelist lõimingu, kasutada õppetöö tõhustamiseks erinevaid projektitegevusi ja tähtsustada ka loovaineid (I ja II kooliastmes). Oluline rõhuasetus on seejuures õpioskuste kujundamisel ja arendamisel kõigis kooliastmetes.
- Põhikooli lõpetaja suudab organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades; analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadus
- Põhikooli lõpuks omandab õpilane eesti keele tasemel, mis võimaldab tal edaspidi edukalt aru saada erinevate valdkondade tekstidest, samuti luua ise eale vastava tasemega tekste.
- Põhikooli lõpuks suudab õpilane kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ja meetodeid, lahendades erinevaid ülesandeid erinevatest eluvaldkondadest. Selleks

kasutatakse II ning III kooliastmes diferentseeritud matemaatikaõpet, et tagada õpetus vastavalt õpilase võimetele ja vajadustele.

- Põhikooli lõpuks suudab õpilane leida internetist teda huvitavaid kogukondi; vajaduse korral algatab ise uue virtuaalse kogukonna ning loob sellele veebipõhise koostöökeskkonna.
- Kasutab turvaliselt ja esteetiliselt virtuaalset identiteeti; kaitseb enda identiteeti, on ettevaatlik võõrastega virtuaalselt suheldes, hoidub kasutamast teiste inimeste identiteeti.

Põlva Kooli on oodatud õppima kõik Põlva valla kooliealised õpilased sõltumata tema erivajadusest (va toimetuleku õppekava järgi õppivad õpilased) ning neile pakutakse avatud ja arendavat õpikeskkonda. Õppe kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse õpilase individuaalsetest vajadustest. Meie kool väärtustab kaasavat haridust. Kooli töötajad panustavad sellesse, et iga õpilane tunneks end koolis väärtusliku ja väärtustatuna, areneks ning kasvaks õnnelikuks inimeseks.

2.3. Kooli eripära

Põlva Kool asub looduslikult ja kultuuriliselt mitmekesisel piirkonnas. Asukoha eelistustest ja Põlvamaa tunnusest „Põlvamaa- rohelisem elu“ tulenevalt pööratakse suurt rõhku looduse tundmaõppimisele, pärimuskultuurile, ettevõtlikkusele ning terviseedendusele.

Koolis tegutsevad looduseringid ning viiakse läbi õuesõpet, mille eesmärgiks on õppeainete lõimimine läbi aktiivsete välitegevuste erinevatele vanuserühmadele ning kooliastmetele.

Lähtuvalt Põlva valla tunnusest „Põlva- parim paik põlvest põlve“ õpitakse koolis võru keelt ja kultuuri, mille õppimine annab õpilastele teadmisi võru keele ja kultuuriloo, oma kodupaiga ja –kihelkonna kohta, suurendab austust varasemate põlvkondade kogemuste vastu ja vastutustunnet oma kodupaiga tuleviku suhtes ning aitab kaasa võru keele ja kultuuri säilitamisele. Oluline on arendada noorema põlvkonna oskust kohalikku keelt kuulata, kõnelda, lugeda ja kirjutada.

Pärimuskultuuri õpetamisel tähtsustub muusikaline tegevus. Koolis toimub koorilaul, pilliõpe, tegutsevad erinevad ansamblid ja puhkpilliorkester. Koolis tegutsevad rahvatantsuringid. Õppekavas on peotantsu tunnid 1.- 3.klassile. Koolis on tugeval järjel ka sporditegevus. Kehalist aktiivsust saavad õpilased arendada erinevates ringides, 2. klassi õpilastel toimub ujumiseõpetus. Kehalise kasvatuse tundides tegeletakse aktiivselt ka orienteerumise ja suusatamisega, kuna kohalik mitmekesine maastik ja väga head võimalused on oskuste arenguks suurepärased.

I kooliastmes toimub jalgratturi koolitus, mille raames õpilased saavad taotleda jalgratturi juhiluba.

Koolis toimub ka maleõpetus, mille valdamine toetab õpilase loogilise mõtlemise arengut, tähelepanelikkust ja taiplikust, kasvatab iseloomu, õpetab lahendama mitmesuguseid ülesandeid ning on eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes.

Koolis õpitakse informaatikat, programmeerimist ning tegutseb robotika ring erinevates kooliastmetes.

Koolis toimuvad kõikide ainete ainenädalad, teemapäevad, projektipäevad ja koolisesed olümpiaadid.

Esimeses ja teises klassis toimub kogu õppeaasta vältel tähetund, mis on jagatud viieks kursuseks. Iga kursus koosneb seitsmest tunnist, mida juhendavad esinevad õpetajad. Kursustel saavad õpilased algteadmised inglise keelest ja näitekunstist, tutvuvad lähemalt võõra keele ja kultuuriga ja lahendavad põnevaid nuputusülesandeid. Arendatakse õpilase loovust ning innustatakse rohkem liikuma.

Neljandas klassis on üks tund nädalas valikaine, kus õpilane valib kolme õppeaine vahel: draamaõpe, programmeerimine ja usundiõpe ning õpib seda ainet kogu õppeaasta vältel.

II kooliastmes õpitakse majandusõpet. Koolis tegutseb edukalt minifirma Puujuurikas.

Kolmandas kooliastmes (7.-9- klass) saab valida kolme õppesuuna vahel: reaal-, reaal-loodus- ja humanitaarsuuna. Kui õpilasel ei ole välja kujunenud kindlaid meelisaineid või –tegevusi, saab ta õppida üldklassis.

3. Riiklikes õppekavades määratletud üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine

Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

Pädevuste kujundamiste eesmärk on moraalset, igasse inimesesse ning inim- ja looduskeskkonda austuse ja lugupidamisega suhtuva inimese kujunemise soodustamine. Pädevuste kaudu arendatakse aktiivseid, enesemotivatsiooniga ja ikka enam iseseisvuvaid õppijaid.

Pädevused toetavad hariduseesmärkide saavutamist. Igaüks peaks suutma analüüsida oma individuaalseid vajadusi, seostades neid teiste inimeste ja keskkonna austamisega.

Pädevusi tuleb siduda õppesisu ja -moodustega nii, et õpilased oleksid varustatud lõimitud ja tähenduslike teadmistega, kuid ka vajalike arusaamade ja protsessidega, et nad saavutaksid nii isikliku iseseisvuse kui osavõtlikkuse teiste suhtes.

Pädevused rajanevad teatud kindlatel veendumustel õpetamise-õppimise ning õpetaja rolli kohta, nad on välja kasvanud hariduseesmärkidest. Pädevuste abil rõhutatakse, et igaüks peaks suutma analüüsida oma individuaalseid vajadusi, seostades neid teiste inimeste ja keskkonna austamisega.

Pädevuste omandamine võimaldab parandada õpilaste hariduse kvaliteeti, varustades neid nn tööriistadega, mis on kasulikud nii klassiseinte vahel kui väljaspool neid. See tähendab, et pädevused aitavad õpilast aine sisu ning ka oskusi, väärtushinnanguid ja protsesse paremini omandada, samuti vajalikke võimeid arendada, et toimida mõistliku, vastutava ja hoolitseva ühiskonnaliikmena.

Õpilase arusaamade ja õppimise täiustamisel on kõikides nendes valdkondades keskne osa õpetajal.

Põlva Kooli õpilastes arendatavad üldpädevused ja nende kujundamise võimalused on:

Kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

Pädevust kujundavad tegevused:

- omakultuuri väärtustamine (võro keele ja kultuuri viljelemine, rahvakalendri tähtpäevade tutvustamine, omakultuuripäevad);
- osalemine Võro Instituudi ettevõtmistes (Uma Pido, murdevõistlus, ettelugemisvõistlus);
- koostöö kooli- ja linnaraamatukoguga (jutuvestjate ja deklamaatorite konkursid, kohtumised kirjanikega);
- projektides osalemine (sõpruskoolid, eTwinning, Erasmus, VEPA, Suitsuprii klass, KEAT);
- osalemine koolikeskkonna kujundamisel;
- osalemine koorides ja tantsuringides, laulu- ja tantsupidudel;
- loomingu ja ilumeele väärtustamine (näituste, teatrite ja erinevate kultuuriürituste ühiskülastused).

Sotsiaalne ja kodanikupädevus - suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

Pädevust kujundavad tegevused:

- osalemine õpilasesinduse töös;
- Põlva Avatud Noortekeskuse ettevõtmistes osalemine;
- osalemine programmis „VEPA“
- perepäevad
- koostööoskuse arendamine (ülekooolilised koostööpäevad, sõprusklassid).

Enesemääratluspädevus - suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

Pädevust kujundavad tegevused:

- kooli huviringide tegevus (näitering, laulukoorid, rahvatants, peotants, kandle- ja kellamängu ring, kooli orkester)
- esinemisjulguse arendamine (etluskonkurss „Tahan sulle öelda“, „Jutuvestja“ konkurss, kooli raadio, kooli infoleht);

- käitumine erinevas keskkonnas (hommikukogunemine, ujula, staadion, õppekursioonid ja –käigud, koolilaager algklassidele);
- esmaabi koolitus Punane Rist, Tean tulest, VEPA projekt
- kooli piima, leiva ja juur- ning puuvilja pakkumine.

Õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;

Pädevust kujundavad tegevused:

- aktiivõppemeetodite kasutamine õppetundides;
- uurimustööde ja referaatide koostamine ja esitlemine;
- õppimisega seotud projektid (Känguru, pranglimine, Mate talgud, igakuine teemaviktoriin, digivahetund);
- osalemine olümpiaadidel, mälumängudes, viktoriinidel väljaspool kooli;
- õpilaste suunamine ja juhendamine erinevate teabevahendite kasutamisel, teabes orienteerumisel ning selle kriitilisel kasutamisel.

Suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

Pädevust kujundavad tegevused:

- emakeelt väärtustavate ettevõtmiste korraldamine (emakeelenädal, deklamaatorite konkurss, Jutuvestja konkurss);
- võõrkeelte nädala korraldamine;
- kooliüritustel ja väljaspool kooli esinemine (etlus, laulmine, näitering, pillimäng);
- rahvusvahelistest projektidest osavõtmine
- õpilasvahetuse korraldamine;
- sõpruskoolidega suhtlemine ja kohtumised.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboliteid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

Pädevust kujundavad tegevused:

- õppekursioonide, väljasõitude, matkade korraldamine;
- KIK projektides osalemine;

- osavõtt matemaatikanädalast, pranglimisest, Mate talgutest, Känguru ja Sudoku võistlustest
- õuesõpe, teadusring
- IKT vahendite kasutamine, uue tehnoloogia eesmärgipärase kasutamise õpetamine.

Ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;

Pädevust kujundavad tegevused:

- erinevates ettevõtmistes osalemine (õpilasesindus, õpilasfirmad, koolilaadad, perepäevad, ülekoollised koostööpäevad, ettevõtlusmäng);
- õppekäikude korraldamine erinevatesse ettevõtetesse.

Digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Pädevust kujundavad tegevused:

- kaasaegsete IKT-vahendite kasutamine õppetöös ja suhtlusel;
- digipäraselõuna ja digivahetundide läbiviimine;
- arvutipõhistes projektides osalemine;
- turvalise suhtlemise õpetamine erinevates digikeskkondades;
- osalemine interneti ohte käsitlevatel konverentsidel ja koolitustel.

4. Õppekorraldus

Põhikoolis õppetegevust kavandades lähtuvad õpetajad üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning „Põhikooli riiklikus õppekavas“ § 2 sõnastatud alusväärtustest. Õppetegevust kavandades toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega.

Õppeaasta pikkuse, õpilaste õpikoormuse ja tunnijaotusplaani koostamisel võetakse aluseks „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ ning „Põhikooli riiklikus õppekavas“ sätestatud nõuded. Põhikooli kooliastmed on põhikooli riikliku õppekava järgi:

I kooliaste- 1.-3. klass;

II kooliaste 4.-6. klass;

III kooliaste- 7.-9.klass.

Põlva Koolis juhtimise seisukohalt, kus õppetöö toimub kolmes õppehoones ning tagamaks õpilastele sujuvad üleminekud ühest astmest teise, jaguneb kool koolikorralduslikult kaheks kooliosaks:

noorem kooliosa- 1.-4.klass (Koolimaja tee 1 ja Lina 21 õppehoonetes)

vanem kooliosa- 5.-9.klass (Kesk t 25 õppehoones)

Õppeaasta õppeperiood on jaotatud kolmeks õppetrimestriks:

I trimester 12 nädalat;

II trimester 12 nädalat;

III trimester 11 nädalat.

Õppeaastas on vähemalt 175 õppepäeva, lõpuklassil koos eksamiperioodiga vähemalt 185 õppepäeva

Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Vahetunni pikkus on vähemalt kümme minutit iga õppetunni kohta. Vajadusel moodustatakse koolis õpiraskustega klasse, väikeklasse või LÕK õpilaste tarvis klasse.

Kehaline kasvatus esimeses kooliastmes on jagatud kaheks osaks - 2 nädalatundi kehalist kasvatust (sisaldab II klassis 12 tundi ujumisõpet) ja 1 nädalatund tantsulist liikumist. Tantsuõpetuse kaudu omandab õpilane teadmisi keha arengu seaduspärasustest ja liikumisviiside mitmekesisusest.

Koolis õpetatakse A-võõrkeelena inglise keelt alates 3. klassist. B-võõrkeelena saksa või vene keelt alates 6. klassist.

III kooliastme loovtöö sooritavad õpilased üldjuhul 8.klassis.

Kolmandas kooliastmes (7.-9- klass) on õpilastel võimalik valida kolme suuna või üldklassi vahel: reaalsuund, reaalsuund- ja humanitaarsuund.

Õppesuunad III kooliastmes

Et õpilastel oleks võimalik teha valikuid ja harjuda täitma valikutega kaasnevaid kohustusi ning võtta vastutust, saavad kõik 6. klasside õpilased valida III kooliastmeks oma huvidest ja võimetest lähtuvalt erinevaid õppesuundi ja jätkata õpinguid reaalsuund-, reaalsuund-, humanitaarsuund- või üldklassis.

Kui

- Sa tunned, et mõtelda on mõnus
- matemaatika õppimine huvitab Sind
- Sa ei heida ülesannet kõrvale, kui see kohe arusaadav ei tundu
- oled valmis uurima ja lahendama keerukamaid ülesandeid
- oled nõus kooli esindama reaalainete olümpiaadidel ja võistlustel, siis sobib **reaalklass**.

Pakume

- süvendatud õpetust matemaatikas, st teemasid õppekavaväliselt
- põhjalikumat tegelemist nuputamisülesannetega
- võimalust lahendada matemaatikat arvuti abil (Geogebra, Scratch jne)
- osalemist erinevatel koolivälistel võistlustel

Kui

- Sa huvitud ja hoolid loodusest
- Sulle meeldib vaadelda, katsetada, uurida ja avastada
- Sa ei heitu mõttest kirjeldada loodust matemaatika abil
- Sa soovid kaasa aidata, et Põlvamaal oleks rohelisem elu
- Sulle meeldib looduses viibida
- Sa oled nõus kooli esindama loodusainete olümpiaadidel, viktoriinidel ja projektides, siis sobib **reaal- loodusklass**.

Pakume

- süvendatud õpet bioloogias ja geograafias
- võimalust õppida matemaatikat tasemerühmas
- õppekäike loodusesse, looduskeskustesse ja muuseumidesse
- praktilisi töid loodusainete tundides

Kui

- Sa armastad lugeda, jutustada, rääkida ja oma seisukohti kaitsta
- oled valmis oma mõtteid ja tähelepanekuid ka kirja panema
- tahad ja julged publiku ees esineda, Sulle meeldib näidelda
- Sind huvitavad ka minevikus toimunud sündmused ja tahad nendest rohkem teada
- soovid arendada oma praktilist inglise keele oskust ning laiendada silmaringi seoses inglise keelt kõnelevate maadega, siis sobib **humanitaarklass**.

Pakume

- süvendatud õpetust eesti keeles ja kirjanduses, võõrkeeles ja ajaloos
- omandatakse teadmisi teatrikunstist ja praktilisi oskusi näitekunstist
- keskendutakse info otsingule ja uuritakse erinevaid tekste
- huvitavaid teadmisi kirjandusest, ajaloost ja inglise keelt kõnelevatest maadest
- saadakse võõrkeelse kirjanduse lugemise ja sellest arusaamise kogemus

Kui

- sul ei ole välja kujunenud kindlaid meelisaineid või –tegevusi, siis sobib **üldklass**.

Pakume

- kõiki õppeaineid võrdselt vastavalt riiklikule õppekavale.

Õpilase suunavaliku otsustab õpilane ja tema pere.

4.1. Tunnijaotusplaan

I kooliaste

Õppeaine	Kokku kooliastmes	1.klass	2.klass	3.klass	Kokku
Eesti keel	19	7	6	6	19
Kirjandus	0	0	0	0	0
A-võõrkeel (inglise keel)	3	0	0	3	3
B-võõrkeel	0	0	0	0	0
Matemaatika	10	3	3	4	10
Loodusõpetus	3	1	1	1	3
Inimeseõpetus	2	0	1	1	2
Muusika	6	2	2	2	6
Kunst	4,5	2	1	1,5	4,5
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	4,5	1	2	1,5	4,5
Kehaline kasvatus	8	2	3	3	8
Valikained					8
Loodusõpetus			1		1
Funktsionaalne lugemine				1	1
Matemaatika			1		1
Kehaline kasvatus		1			1
Arvutiõpetus			1		1
Lõimitud kursus		1	1		2
Võru keel ja kultuur				1	1
Kokku	20	20	23	25	68
Maksimaalne lubatud koormus		20	23	25	68

II kooliaste

Õppeaine	Kokku kooliastmes	4.klass	5.klass	6.klass	Kokku
Eesti keel	11	5	3	3	11
Kirjandus	4	0	2	2	4
A-võõrkeel (inglise keel)	9	3	3	3	9
B-võõrkeel (vene/saksa keel)	3	0	0	3	3
Matemaatika	13	4	4	5	13
Loodusõpetus	7	2	2	3	7
Ajalugu	3	0	1	2	3
Inimeseõpetus	2	0	1	1	2
Ühiskonnaõpetus	1	0	0	1	1
Muusika	4	2	1	1	4
Kunst	3	1	1	1	3
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	5	1	2	2	5
Kehaline kasvatus	8	3	3	2	8
Valikained					10
Eesti keel		1	1		2
Matemaatika		1	1		2
Draama- /usundiõpetus/ programmeerimine		1			1
Ajalugu			1		1
Informaatika			1		1
A-võõrkeel		1			1
Majandusõpetus			1	1	2
Kokku	83	25	28	30	83
Maksimaalne lubatud koormus	83	25	28	30	83

III kooliaste reaalsuund

Õppeaine	Kokku kooliastmes	7.klass	8.klass	9.klass	Kokku
Eesti keel	6	2	2	2	6
Kirjandus	6	2	2	2	6
A-võõrkeel (inglise keel)	9	3	3	3	9
B-võõrkeel (vene/saksa keel)	9	3	3	3	9
Matemaatika	13	5	4	4	13
Loodusõpetus	2	2	0	0	2
Geograafia	5	1	2	2	5
Bioloogia	5	1	2	2	5
Keemia	4	0	2	2	4
Füüsika	4	0	2	2	4
Ajalugu	6	2	2	2	6
Inimeseõpetus	2	1	1	0	2
Ühiskonnaõpetus	2	0	0	2	2
Muusika	3	1	1	1	3
Kunst	3	1	1	1	3
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	5	2	2	1	5
Kehaline kasvatus	6	2	2	2	6
Valikained					4
Eesti keel				0,5	0,5
Matemaatika				0,5	0,5
Informaatika		1			1
*Matemaatika (reaalharu)		1	1		2
*Bioloogia (reaal- loodusharu)					
*Geograafia (reaal- loodusharu)					
Eesti keel (hum.haru)					
Kokku	94	30	32	32	94
Maksimaalne lubatud koormus	94	30	32	32	94

III kooliaste reaali-loodussuund

Õppeaine	Kokku kooliastmes	7.klass	8.klass	9.klass	Kokku
Eesti keel	6	2	2	2	6
Kirjandus	6	2	2	2	6
A-võõrkeel (inglise keel)	9	3	3	3	9
B-võõrkeel (vene/saksa keel)	9	3	3	3	9
Matemaatika	13	5	4	4	13
Loodusõpetus	2	2	0	0	2
Geograafia	5	1	2	2	5
Bioloogia	5	1	2	2	5
Keemia	4	0	2	2	4
Füüsika	4	0	2	2	4
Ajalugu	6	2	2	2	6
Inimeseõpetus	2	1	1	0	2
Ühiskonnaõpetus	2	0	0	2	2
Muusika	3	1	1	1	3
Kunst	3	1	1	1	3
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	5	2	2	1	5
Kehaline kasvatus	6	2	2	2	6
Valikained					4
Eesti keel				0,5	0,5
Matemaatika				0,5	0,5
Informaatika		1			1
*Matemaatika (reaalharu)					
*Bioloogia (reaal- loodusharu)		0,5	0,5		1
*Geograafia (reaal- loodusharu)		0,5	0,5		1
Eesti keel (hum.haru)					
Kokku	94	30	32	32	94
Maksimaalne lubatud koormus		30	32	32	94

III kooliaste humanitaarsuund

Õppeaine	Kokku kooliastmes	7.klass	8.klass	9.klass	Kokku
Eesti keel	6	2	2	2	6
Kirjandus	6	2	2	2	6
A-võõrkeel (inglise keel)	9	3	3	3	9
B-võõrkeel (vene/saksa keel)	9	3	3	3	9
Matemaatika	13	5	4	4	13
Loodusõpetus	2	2	0	0	2
Geograafia	5	1	2	2	5
Bioloogia	5	1	2	2	5
Keemia	4	0	2	2	4
Füüsika	4	0	2	2	4
Ajalugu	6	2	2	2	6
Inimeseõpetus	2	1	1	0	2
Ühiskonnaõpetus	2	0	0	2	2
Muusika	3	1	1	1	3
Kunst	3	1	1	1	3
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	5	2	2	1	5
Kehaline kasvatus	6	2	2	2	6
Valikained					4
Eesti keel				0,5	0,5
Matemaatika				0,5	0,5
Informaatika		1			1
*Matemaatika (reaalharu)					
*Bioloogia (reaal- loodusharu)					
*Geograafia (reaal- loodusharu)					
Eesti keel (hum.haru)		1	1		2
Kokku	94	30	32	32	94
Maksimaalne lubatud koormus	94	30	32	32	94

III kooliaste üldklass

Õppeaine	Kokku kooliastmes	7.klass	8.klass	9.klass	Kokku
Eesti keel	6	2	2	2	6
Kirjandus	6	2	2	2	6
A-võõrkeel (inglise keel)	9	3	3	3	9
B-võõrkeel (vene/saksa keel)	9	3	3	3	9
Matemaatika	13	5	4	4	13
Loodusõpetus	2	2	0	0	2
Geograafia	5	1	2	2	5
Bioloogia	5	1	2	2	5
Keemia	4	0	2	2	4
Füüsika	4	0	2	2	4
Ajalugu	6	2	2	2	6
Inimeseõpetus	2	1	1	0	2
Ühiskonnaõpetus	2	0	0	2	2
Muusika	3	1	1	1	3
Kunst	3	1	1	1	3
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	5	2	2	1	5
Kehaline kasvatus	6	2	2	2	6
Valikained					2
Eesti keel				0,5	0,5
Matemaatika				0,5	0,5
Informaatika		1			1
*Matemaatika (reaalharu)					
*Bioloogia (reaal- loodusharu)					
*Geograafia (reaal- loodusharu)					
Eesti keel (hum.haru)					
Kokku	92	29	31	32	92
Maksimaalne lubatud koormus	94	30	32	32	94

4.2. Lõimingu põhimõtted ja läbivad teemad

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töökava ja kooli üldtööplaani tasandil.

Lõimingu mõte avaldub selles, et ühel või teisel moel seostades eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi ning asetades need reaalse elu konteksti aidatakse õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks.

Lõimingu ja läbivate teemade rõhutamine õppekavas põhineb konstruktivistlikul õppimisteesoorial, mille alusel õppijatel kujunevad uued teadmised ja mõisted eelnevale kogemusele, teadmistele ja mõistetele tuginedes.

Lõiming jaguneb kaheks – seesmine ja välimine lõiming. Seesmine lõiming toimub õpilase teadvuses uue teadmise sünteesina varemõpitu ja erinevate õppeainete õppimise koosmõju tulemusena, olles seega sisuliselt õppekava rakendamise eesmärgiks. Välise lõimingu eri vormide rakendamine õppekava teostamisel on seesmise lõimingu saavutamise üheks olulisemaks vahendiks.

Välimine lõiming jaguneb omakorda horisontaalseks ja vertikaalseks. Vertikaalse lõiminguga seostub uue teadmise ja oskuse kujunemine eelkõige varemõpetatuga samas õppeaines ning väljendub kooli õppekavas põhiliselt õpetaja töökava tasandil otseses õppeprotsessis vastavalt konkreetse õpperühma vajadustele. Olulisemad horisontaalse lõimingu vormid õppeainete ja läbivate teemade õpetamise tasandite vahel on esitatud konkreetsemalt ainekavades, õpetajate töökavades ja 8. klassi loovtöö juhendis.

Ainevaldkonna, aine ja klassi õppekava tasandil täpsustatakse lõimingutsentrid – teemad, mõisted, meetodid, ideed ja ainepädevused, millele keskendudes õppeprotsess on organiseeritud.

Lõiming on tegevus, mis eeldab suhtlemist ja arutelu ning toimub peamiselt õpetaja vahetul juhendamisel. Õpetajate poolse lõimingu kaudu pakutakse õpilastele motiveeritud õppimist, seostades teadmisi õpilase huvidest lähtuvalt ning soodustades sellega õpilase aktiivsust. Lõimingu kaudu püüdleme selles suunas, et teadmisi õpitaks kriitiliselt ja läbi mõeldult ning seostades reaalse eluga. Lõimingu kaudu muutub õppimine tähenduslikumaks ja tulemuslikumaks. Seda soodustavad suhtlemine ja arutelud. Kui õppetegevus on õpetajal kavandatud õpilasekesksena, arvestades õpilase ealisi iseärasusi, eelnevaid teadmisi ja kogemusi ning õpilasele antakse valikuvõimalusi ning pühendatakse aega arutelule, siis on ka lõimingu kasutamise eesmärk saavutatud.

Lõiming ei ole asi iseenesest. Lisaks õpetajate initsiatiivile peab lõiming avalduma ka õpilase tasandil. Selleks on koolis loodud õppekeskkond, mis võimaldab õpilasel lõimingu tekkimist. Kui õpilane tajub tavapärast õppeainet eraldi olevate tervikutena, siis koolis püüeldakse selles suunas, et õpilasel tekiks suutlikkus ühe õppeaine teadmisi ja oskusi teise õppeainesse üle kanda, ning tekiks suutlikkus koolis õpitud seostada ka argielu teadmise ja oskusega.

Läbivate teemade käsitus RÕK-s kannab eelkõige koolihariduse ja reaalse elu tihedama seostamise eesmärki. Rõhuasetus on kaheksal teemal:

- keskkond ja jätkusuutlik areng;
- elukestev õpe ja karjääri planeerimine;
- tehnoloogia ja innovatsioon;
- teabekeskond;
- tervis ja ohutus;
- kodanikualgatus ja ettevõtlikkus;
- kultuuriline identiteet;
- väärtused ja kõlblus.

Läbivate teemade õpetamise tasandid on RÕK-s välja toodud järgmiselt:

- *õpikeskkonna korralduses;*
- *aineõppes – sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, aineteülesed, klassidevahelised ja ülekooolilised, koolide- ja rahvusvahelised projektid;*
- *valikainete valikul;*
- *läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös;*
- *koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassiväline õppetegevus ja huviringide tegevus ning osalemine maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.*

Arvestades eeltoodud erinevate õpetamistasandite seotust ja kirjeldusmahtu õppekavas, on kooli õppekavas väljatöötatud läbivate teemade käsitlemisel nii üldosas kui ka ainekavades ühendatud aineõppe ja valikainete tasandid ja lõimumistasandit käsitletakse laiemalt nii aineõppe seisukohalt kui ka klassiväliste ürituste tasandil.

Koolis on rakendamisel trimestripõhiste lõimitud päevade, nädalate või õppekäikude ja ürituste süsteem. Lõimitud süsteem võimaldab omamoodi õpilaste ja õpetajate ühise õpilabori vormis rakendada erinevaid uue kooli mudelite elemente: Huvitav Kool, Ettevõtlik Kool jne. Õpetajal on oma tundide ja muude õpilastega organiseeritud ettevõtmiste läbiviimisel loominguiline vabadus. Ühisnõueteks on õpetamine õpilaste funktsionaalse lugemisoskuse tasemel, arendades aktiivõppe ja õpioskuste arendamise elemente.

Meie kooli eripäraks saavad teemapäevad ja/või teemanädalad, mis täidavad järgmisi funktsioone: arendavad õpilaste üldpädevusi erinevate valdkondade lõimumise kaudu; on reeglina seostatud kindlate teemade käsitlemisega; võimalusel seotud tihedalt kooli ühe põhiväärtusega.

Lähtuvalt sellest, et õpilaste väärtushoiakute kujundamine on RÕK üldeesmärkide, sihiseade ja üldpädevuste sisuks, on õppekava siduvaks teemaks „Väärtus ja kõlblus“, olles kogu õppeprotsessi lahutamatuks osaks.

Läbivate teemade tulemuslik rakendamine on suures osas hästikorraldatud koostöö küsimus. Lisaks koolis töötava personali koostööle luuakse kontakte kooliväliste partneritega, kes saaksid läbivate teemade käsitlemisel anda oma panuse. Efektiivne on väljaspool kooli saadud kampaaniate ja koolituste kaudu näiteks toetada turvalise ja ohutu käitumise edendamise õpet. Läbivate teemade rakendamisel tuleb teha koostööd õpilastel, õpetajatel, ka teistel koolitöötajatel, lapsevanematel, hoolekogul ning kaasatud koostööpartneritel väljaspool kooli. Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid läbivate teemadetaotlustega ning õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate

teemade käsitlemisel. Läbivate teemade taotluste elluviimine toimub ka valikainete kaudu. Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev.

Õpikeskkonna korraldamise kaudu luuakse võimalused läbivate teemadega tegelemiseks. Läbivate teemade taotluste elluviimiseks kasutatakse nii vaimset, sotsiaalset kui ka füüsilist õpikeskkonda. Klassi- ja koolivälisel tegevusel põhinev läbivate teemade käsitlemine toimub projekti- ning partnerlustegevuste kaudu, mille eesmärgid ja tulemused on seotud läbivate teemade taotlustega.

Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Õpilast suunatakse:

- 1) teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
- 2) arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
- 3) arendama oskust seada endale eesmärgid ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
- 4) kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;
- 5) tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisele ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpeid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest

ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

Läbiv teema „Keskond ja jätkusuutlik areng“

Läbiva teema „Keskond ja jätkusuutlik areng“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Õpilast suunatakse:

- 1) aru saama loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- 2) aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- 3) väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- 4) arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnavalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- 5) võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimis-valikuid ja eluviisi.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäeva elu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatuse kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnavalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui terviksüsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäeva elu probleemide lahendamisel.

Läbiv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Õpilast suunatakse:

- 1) väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
- 2) olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklike seisukohti ning neid väljendama;
- 3) tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
- 4) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- 5) mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
- 6) mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõukohastele probleemidele loomingulisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

Läbiv teema „Kultuuriline identiteet“

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuri-teadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijjana ja kultuuride vahendajana;
- 2) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- 3) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsse, taunima diskrimineerimist;
- 4) tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- 5) teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- 6) omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombad on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatuselga kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

Läbiv teema „Teabekeskond“

Läbiva teema „Teabekeskond“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt

analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- 2) valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- 3) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- 4) kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- 5) arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskkonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisuskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on käsitluse keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselusel, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leidud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Õpilast suunatakse:

- 1) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;

- 2) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- 3) aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- 4) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;
- 5) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi *IKT*) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- 6) arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Soovitatav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamise meetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab *IKT* rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse *IKT* rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid *IKT* vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

Läbiv teema „Tervis ja ohutus“

Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

- a) Tervisekasvatuse põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis.
- b) Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.

Õpilast suunatakse:

- a) tervise valdkonnas:
  - 1) terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
  - 2) kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
  - 3) teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;

- 4) leidma ning kasutama usaldusväärset tervise teavet ja abiteenuseid;
  - 5) teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.
- b) ohutuse valdkonnas:
- 1) tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
  - 2) vältima ohuolukordadesse sattumist;
  - 3) kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
  - 4) omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
  - 5) kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
  - 6) tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse tervise aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

Läbiv teema „Väärtused ja kõlblus“

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse:

- 1) tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid;
- 2) analüüsima süstemaatiliselt kõlbelisi norme ja väärtusi;
- 3) arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
- 4) juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- 5) osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- 6) reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväarikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamus. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtmise. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgsemalt.

5. III kooliastme loovtöö korraldamise põhimõtted

III kooliastmes teeb Põlva Kooli õpilane läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimistöö, projekt, omaloominguline töö (kunstitöö või muu taoline). Selle korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- loovtöö teema valib õpilane ise koostöös juhendaja õpetaja poolt pakutud ja koolipoolt kinnitatud teemavaldkondadest või pakub välja enda oma, mis lähtub õppekava läbivatest teemadest ja mille kinnitab käskkirjaliselt direktor õppeaasta

alguses;

- loovtöö sooritatakse 8. klassis;
- õppeaasta alguses tutvustatakse õpilasele loovtöö korraldamise põhimõtteid ja temaatilisi rõhuasetusi;
- loovtöö täpsema teemavaliku teevad 8. klassi õpilased koostöös juhendava (te) õpetaja(te)ga I trimestri lõpuks. Selle kohta täidetakse kinnitusleht (kindel formular), millel on kirjas, millise töö õpilane teeb, miks ta just selle töö valis, kes on juhendaja ja millal on esitamistähtaeg.
- loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt (rühmatööna, mis kooskõlastatakse eraldi);
- loovtöö koosneb nii teoreetilisest kui ka praktilisest osast; loovtöö kohta esitab õpilane resümee, mis sisaldab ülevaadet töö valimiskäigust, tegija ja eksperdi hinnangut (resümeeiks kindel formular);
- loovtöö valmib III trimestriks ja kaitstakse kaitsmiskomisjoni ees;
- kaitsmiskomisjoni koosseisu ja kaitsmise aja määrab kooli direktor oma käskkirjaga;
- loovtööd ja resümeeid on avalikuks tutvumiseks väljas kahe-kolme päeva jooksul; resümeeidest moodustub igal õppeaastal 8. klasside loovtööde teemakaust (mapp);
- valitud loovtöid tutvustatakse kooli õpilastööde konverentsil (või mõnes ainetunnis või huviringis);
- teema kinnitusleht ja loovtöö tegemisest kokkuvõte (resümee) on eraldi dokumendi vormid;
- loovtöö valmimise protsessi reguleerib direktori poolt käskkirjaliselt kinnitatud loovtööde juhend, mis on kättesaadav kooli kodulehel kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja paber kandjal kooli raamatukogus.

6. Õpilase arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus

Hindamise põhimõtted on:

- Toetada, innustada ja suunata õpilasi sihikindlalt õppima;
- suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtted on:

- suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
- motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid;
- arendada õpilase eneseanalüüsi oskust.

6.1. Hindamise tingimused ja kord ning hinnetest teavitamine

- 6.1.1. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, kogutud teabe analüüsimine ja kasutamine õppe kavandamisel ning tagasiside andmisel. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Lähtuvalt õppe-eesmärkidest kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist.
- 6.1.2. Õpetaja tutvustab oma töökava ja kokkuvõtva hinde kujunemise põhimõtteid õpilasele õppeaasta iga trimestri esimeses ainetunnis.
- 6.1.3. Põhikooli kõigis kooliastmetes hinnatakse trimestrite kaupa õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi viiepallisüsteemis, kus hinne „5“ on „väga hea“, „4“ – „hea“, „3“ – „rahuldav“, „2“ – „puudulik“ ja „1“ – „nõrk“. 1. klassi õpilaste teadmiste ja oskustele antakse nii trimestrite kui ka õppeaasta lõpul kirjalikult kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid.
- 6.1.4. Teadmiste ja oskuste, käitumise ning hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustatakse lastevanematele klassi lastevanemate koosolekul, soovi korral ka individuaalselt.
- 6.1.5. Kool annab õpilasele ja lapsevanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta iga trimestri lõpus õpilase klassitunnistuse kaudu.
- 6.1.6. Kui õpilane omavoliliselt õppetunnist lahkub, siis kantakse päevikusse märged „põhjuseta puudumine“.
- 6.1.7. Teadmisi ja oskusi hindab klassi- või aineõpetaja, käitumise ja hoolsuse kohta annab hinnangu klassijuhataja koos aineõpetajaga. Lähtuvalt otsusest märgitakse käitumise ja hoolsuse hinnanguks „E“ – „eeskujulik“, „H“ – „hea“, „R“ – „rahuldav“ või „MR“ – „mitterahuldav“.
- 6.1.8. Stuudiumist saavad õpilane ja lapsevanem teavet õppesisu, õpilase õppeedukuse, käitumise ja hoolsuse ning puudumiste kohta.
- 6.1.9. Kirjaliku töö hindest teavitatakse õpilast Stuudiumi vahendusel hiljemalt 5 päeva jooksul pärast töö sooritamist.
- 6.1.1.1. Õppepäevas võib läbi viia ühe kontrolltöö. Kontrolltöö toimumise ajast teatatakse õpilasele vähemalt viis õppepäeva enne kontrolltöö toimumist (kontrolltööde graafik stuudiumis).
- 6.1.1.2. Õpilasel või lapsevanemal on õigus õpilase hindeid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

6.2. Kujundav hindamine

- 6.2.1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel õppimist toetavat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed.
- 6.2.2. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasisides kirjeldatakse õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning tehakse ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Tagasiside on arenguestluse läbiviimise alus.

- 6.2.3. Kujundavat hindamist kasutatakse kõigis õppeainetes ja kooliastmetes vajalike õpitulemuste saavutamise toetamisel ja tagasisidestamisel.
- 6.2.4. Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- 6.2.5. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

6.3. Sõnaline hindamine

- 6.3.1. Põhikooli 1. klassis kasutatakse õpilase hindamisel kõigis õppeainetes numbriliste hinnete asemel suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid. Sõnaline hinnang toetub ainekavades iga õpitulemuse kohta koostatud õpitulemuse hindamise kriteeriumitele, mis on väljendatud erinevatel tasanditel.
- 6.3.2. klassis kasutatav kokkuvõttev hindamine toimub trimestri lõpul ning väljendub kirjeldavate sõnaliste kokkuvõtivate hinnangute andmisena, millel ei ole numbrilist ekvivalenti. Kokkuvõtvas hinnangus kajastub selgelt, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud.
- 6.3.3. Sõnalist hinnangut „arvestatud“ või „mittearvestatud“ kasutatakse esimeses kooliastmes informaatikas, võru keele ja kultuuri õpetuses, maleõpetuses ja tantsuõpetuses.
- 6.3.4. Õpilase koolist lahkumisel teiseks teatakse jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmise klassi üleviimisel, „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 29 lõikes 2 sätestatud hindeskaalasse.

6.4. Õpilaste hindamise kriteeriumid

- 6.4.1. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
- 6.4.2. Hindega „5“ ehk „väga hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid.
- 6.4.3. Hindega „4“ ehk „hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele.
- 6.4.4. Hindega „3“ ehk „rahuldav“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasises õppimisel või edasises elus.
- 6.4.5. Hindega „2“ ehk „puudulik“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on

- toimunud, aga see ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus.
- 6.4.6. Hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
- 6.4.7. Viiepallisüsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4” 75–89%, hindega „3” 50–74%, hindega „2” 20–49% ning hindega „1” 0–19%.
- 6.4.8. Õppenõukogu otsusega määratud erivajadustega õpilaste hindamisel oskusainetes ja meditsiinilisse erigruppi kuuluvate õpilaste hindamisel kehalises kasvatuses võib kasutada hinnanguid „arvestatud“ ja „mittearvestatud“ (välja arvatud aastahinne ja kooliastme hinne).
- 6.4.9. Oskusainetes, mis eeldavad erivõimel põhinevaid oskusi (kehaline kasvatus, muusika, kunst, tööõpetus), arvestatakse hindamisel ka õpilaste püüdlikkust, suhtumist õppeainesse ja teoreetilisi teadmisi ning õpilase individuaalset arengut.
- 6.4.10. Õppenõustamisel saadud otsuse alusel püsiva kirjaliku kõne puudega põhikooliõpilaste osas, kes saavad regulaarset logopeedilist abi, rakendatakse diferentseeritud hindamist, kusjuures düsgraafia omaseid spetsiifilisi vigu arvestatakse vealiikide järgi. Ühte liiki vead loetakse üheks veaks. Põhikooliõpilastele, kellel on püsivad õpiraskused matemaatikas, võib õppenõukogu otsusel rakendada diferentseeritud hindamist. Õpilase arvestuslikult hinnatavatele kirjalikele töödele ja klassitunnistusele tehakse mäрге, et õpilast hinnatud diferentseeritult. Lõputunnistusele seda märgi ei tehta.
- 6.4.11. Põhikooliõpilane saab õpiabi ja võimaluse järele vastata oma „puudulikku“ või „nõrka“ hinnet või „!“ (mis tähendab teatud võlgnevust antud aines) 10 päeva jooksul või erandjuhul kokkuleppel aineõpetajaga kogu õppeperioodi vältel. Kui õpilane ei pea kokkulepetest kinni, ei ilmu korduvalt õpirühma, konsultatsiooni või järelevastamisele, on õpetajal õigus hinnata sellist tööd hindega „nõrk”. Nädal enne trimestrihinnete väljapanekut võib õpetaja õpilase soovil leida aja küll õpiabi jaoks, aga hinde parandamiseks sellest ajast ei piisa.
- 6.4.12. Parandatud trimestrihinne märgib õpetaja Stundiumisse koos täiendava kommentaariga ning teeb vastava märke ka tunnistusele.
- 6.4.13. Haridusliku erivajadusega õpilane õpib ja teeb järeltöid koos õpetajaga vastava graafiku järgi. Mitmes aines puudulikult õppiv õpilane teeb koos aineõpetajatega, vajadusel klassijuhataja abil, järelevastamisplaani. Kui õpilane ei pea kokkulepetest kinni ega ilmu vastavalt plaanile õpiabile või järelevastamisele, teatab aineõpetaja sellest klassijuhatajale. Jätkuva puudumise korral pöördub klassijuhataja tugisüsteemi poole, kaasatakse ka lapsevanem. Vajadusel kaasab kool lastekaitsetöötaja.
- 6.4.14. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine, plagieerimine või mahakirjutamine õpilase poolt või on õpilane korduvalt jätnud kodused õpiülesanded täitmata või jäänud mõjuva põhjuseta järelevastamisele tulemata, võib tulemust hinnata hindega „nõrk”.

6.5. Õppimist toetav hindamine

I kooliastmes mõistame õppimist toetava hindamise all eelkõige õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed.

II ja III kooliastmes on küll numbriline hindamine, aga hakkame järk-järgult rakendama positiivse hindamise süsteemi. See tähendab, et kui õpilase töö hinne on puudulik, siis õpetaja ei pruugi panna kohe negatiivset hinnet. Õpetaja analüüsib koos õpilasega tehtud töö vigu ja puudujääke. Õpilane parandab vead, olenevalt aimest õpib veel reegleid, sõnu vmt ning teeb uue samalaadse töö. Õpilane saab hinde alles siis, kui tulem on positiivne. Kirjandi või esse puhul analüüsib õpetaja koos õpilasega kõigepealt tehtud tööd, seejärel õpilane täiendab ja parandab iseseisvalt olemasolevat kirjandit või esseed, vajadusel konsulteerib veel kord õpetajaga ning jätkab protsessi positiivse tulemuse saavutamiseni. Negatiivse hinde saab õpilane siis, kui ei ole õpetajaga kokkulepitud koostöö käigus oma tööd täiendavalt parandanud või ei kasuta üldse võimalust oma tööd täiendada või parandada.

6.6. Tasemehindamine ja tasemetööd

6.6.1. Tasemehindamise eesmärk on võimaldada õpilasel süstematiseerida oma teadmisi terviku loomiseks ja selle abil oma huve ja võimeid määratleda ning arendada, samuti eksamikogemusi omandada. Tasemehindamine on kooli sisehindamissüsteemi osa.

6.6.2. Tasemehindamise läbiviimine võib olla:

- kirjalik (kontrolltöö, test, essee, referaat, uurimus, loovtöö vms, mis hõlmab ainekava põhiteematikat ja mõistestikku, näitab omandatu rakendusoskust);
- suuline (arvestusepileti küsimustele vastamine, ettekanne, kõne vms);
- praktiline (laboritööde tsükkel, võimlemiskava, õpilaste ühisprojekt, kunsti- või tarbeese vms).

6.6.3. Vastavalt klassiastmetele on tasemetööde ainevaliku üldised põhimõtted järgmised:

- 3. klassi õpilased sooritavad riikliku tasemetöö eesti keeles ja matemaatikas;
- 4. klassi õpilased sooritavad kooli tasemetöö **eesti keeles ja matemaatikas**;
- 5. klassi õpilased sooritavad kooli tasemetöö **eesti keeles ja matemaatikas**;
- 6. klassi õpilased sooritavad riikliku tasemetöö eesti keeles ja matemaatikas ning ühes haridusministeeriumi valitud õppeaines;
- 7. klassi õpilased sooritavad kooli tasemetöö **eesti keeles ja matemaatikas**;
- 8. klassi õpilased sooritavad kooli tasemetöö **matemaatikas**;

8. klassis sooritab õpilane läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline. Loovtöö teema valib õpilane. Loovtööd numbriliselt ei hinnata, aga mäрге teema ja soorituse kohta kantakse 9. klassi lõputunnistusele.

6.6.4. Tasemehindamise fikseerimine ja arvestamine kokkuvõtliku hindamise juures:

- kooli tasemetöö mittesooritatuks. hinne omab trimestrihinde kujunemisel olulist osa;
- Loovtöö loetakse kas sooritatuks või mittesooritatuks.

6.7. Kokkuvõttev hindamine

6.7.1. Kokkuvõttev hindamine on trimestrihinnete koondamine aastahindeks.

Kokkuvõttev hindamine on õppeprotsessi käigus antud suulise hinnangu ja hinnete koondamine trimestrihinneteks ning trimestrihinnete koondamine aastahinneteks. Trimestrite koondhinnet ei panda aritmeetilise keskmise põhjal. Trimestri koondhinne ei ole automaatselt positiivne, kui üks trimester on õppeperioodi lõpuks „puudulik“, vaid õpilasel on vaja sooritada eelnevalt täiendav õppetöö.

6.7.2. Trimestri hinne võib panemata jätta, kui õpilane on puudunud 50% vastava aine tundidest või/ja on sooritamata rohkem kui üks kolmandik planeeritud hinnatavatest õppeülesannetest. Õpilasele antakse uue trimestri alguses 10 õppepäeva pikendust sooritamata õppeülesannete teostamiseks.

6.7.3. Kui õppeperioodi keskel on õppeaine trimestrihinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata 10 tööpäeva jooksul ning on jätnud kasutamata kooli pakutud tugisüsteemide abi, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“ või antakse tulemustele mitterahuldav hinnang.

6.7.4. Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“ või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või õpiabiplaani, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused. Täiendava õppetöö tulemusena saadud positiivne hinne lisatakse kaldkriipsuga trimestri negatiivse hinne järele. Etteantud õpiabiplaani mittetäitmise korral jääb õpilane õppeaasta lõpus täiendavale õppetööle.

6.7.5. Trimestrihinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilase järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

6.7.6. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

6.7.7. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava

või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisse õpilase või lapsevanema ning kuulab ära nende arvamuse.

Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

- 6.7.8. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamal õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või lapsevanema ning kuulab ära nende arvamuse.
- 6.7.9. 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- 6.7.10. Sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

6.8. Käitumise hindamine

Käitumise hindamise alus on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis.

- Käitumishindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid järjepidevalt.
- Käitumishindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid.
- Käitumishindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi.
- Käitumishindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajate ega lastevanemate nõudmistele. Erandjuhtudel võib õpilase käitumise hinnata „mitterahuldavaks“ ka üksiku ühiskonna- või kõlblusvastase teo eest.

6.9. Hoolsuse hindamine

Hoolsuse hindamise alus on õpilase suhtumine õppimisse ja ülesannetesse, tema kohusetunne, töökus ning järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

- Hoolsushindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse alati kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib oma võimete kohaselt, on ülesannete täitmisel püüdlik ja ilmutab omaalgatust ning viib alustatud töö lõpuni.
- Hoolsushindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib oma võimete kohaselt.
- Hoolsushinde „rahuldav“ saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid ja muid kohustusi, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.

- Hoolsushindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppimisse ja ülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli tegemata oma kodused õppeülesanded ning muud ülesanded koolis ja kodus.

6.10. Põhikooli lõpetamine

6.10.1. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt „rahuldava“ tulemusega eesti keele ja matemaatika eksami ning ühe eksami omal valikul.

6.10.2. Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

6.10.3. Haridusliku erivajadusega õpilase, kelle individuaalne õppekava sätestab riikliku õppekavaga võrreldes teistsugused nõuded, lõpetamise aluseks on individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

7. Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korralduse aluseks on „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“ § 55 ja Põhikooli riiklik õppekava § 16.

Õpilasel ja vanemal on õigus saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse ning õpilase õiguste ja kohustuste kohta ning juhendamist ja nõustamist õppetööd käsitlevates küsimustes. Vanemate ja õpilaste järjepideva informeerimise otstarbeks on Põlva Kool lülitunud Stuudiumi, kust kõik õpilased ja lapsevanemad saavad pidevat teavet õpilase õpitulemuste ja käitumise kohta. Paremat kontakti kooli ja kodu vahel aitab hoida samuti Stuudiumi klassifoorum. Õpilaste õigused ja kohustused sätestab Põlva Kooli kodukord, mis baseerub õigussätetele. Kooli kodukord on avalikustatud kooli veebilehel.

Trimestrite jooksul läbivatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitavad õpilast nii klassijuhataja kui ka aineõpetajad iga uue trimestri algul. Planeeritavatest üritustest ja muudest ettevõtmistest annab õpilasele ja lapsevanemale ülevaate kooli veebilehel olev tööplan, mida pidevalt korrigeeritakse.

Kaks korda aastas korraldatakse koolis lastevanemate üldkoosolekud ning klassikoosolekud. Samuti toimuvad lapsevanema ja õpetaja kokkulepped kõnetunnid.

Olulisel kohal on arenguestlused õpilase, õpilase ja lapsevanemaga ning vajadusel ka perevestlused või ümarlauavestlused (õpilane, lapsevanem, aineõpetaja(d), tugipersonali liikmed). Arenguestlus korraldatakse õpilase arengu toetamiseks, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengueesmärkides.

Lisaks sellele korraldab kool õpilaste ja lapsevanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tagab õpilastele karjääriõpetuse ja individuaalvestluste kaudu karjääriteenuste kättesaadavuse.

8. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

8.1. Haridusliku erivajadusega õpilase õppekorralduse põhimõtted

Haridusliku erivajadusega õpilase õppekorralduse erisused on sätestatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse 4. jaos §-des 46 – 54. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis.

Põlva Koolis korraldab hariduslike erivajadustega õpilaste õpet koostöös juhtkonnaga kooli tugikeskus. Tugikeskuse koosseisu kuuluvad tugispetsialistid: tugikeskuse juht (HEV koordinaator), eripedagoogid, sotisaalpedagoogid, logopeed ja psühholoog.

Tugispetsialistide ülesandeks on koostöös õpetajatega hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste väljaselgitamine, nende arengu toetamine ja sobivate tugimeetmete rakendamine; rakendatud meetmete tõhususe hindamine ning tulemuslikkuse analüüs; õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate kaasamine ja nõustamine HEV õpilaste õppe küsimustes.

Esmane õpilase arengu ja toimetuleku jälgija koolis on õpetaja, kes õpilast vahetult õpetab. Õpetaja selgitab õppeprotsessi käigus välja õpilase individuaalsed õpivajadused ning vastavalt sellele valib sobivad õppemeetodid ning diferentseerib õpet.

Tugikeskuse juht toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks.

Kõikidel aineõpetajatel on konsultatsioonide ajad ja individuaalse õpiabi ajad, millest teavitatakse nii õpilasi kui vanemaid.

Koolis töötavad kaks pikapäevarühma 1. - 3. klassi õpilastele, kus tegeldakse peale õppimise täiendavalt ka õpiabiga.

Inglise keeles, matemaatikas ja eesti keeles võib toimuda alates 5. klassist ainekomisjoni otsuste alusel õppetöö tugevusrühmades.

Ainekomisjonide ettepanekul võib moodustada õpperühmi täiendavaks tööks ainehuviliste õpilastega.

Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, on tagatud talle järgmised toetavad tegevused:

- vajadusel individuaalse õppekava rakendamine;
- õpilase täiendav juhendamine aineõpetajate, teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt ning haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu;
- tugevusrühmade moodustamine andekatele õpilastele;
- osalemine koolisestel, piirkondlikel, üleriigilistel ja rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, ainevõistlustel, konkurssidel ja konverentsidel;
- uurimusliku või praktilise töö koostamine;
- huviringides, laulukoorides, treeningutel osalemine;
- koolivälistes organisatsioonides õppimine, kusjuures seal saavutatud tulemusi arvestatakse kooli õppekava läbimisenä;
- kooli ürituste korraldamine ja läbiviimine;
- osalemine õpilasesinduse töös;
- vahetusõpilasena välisriiki õppima suundumine.

Kooli huvitegevuses on eriline tähelepanu probleemsete õpilaste kaasamisel eelkõige koolis tegutsevatesse huvialaringidesse.

8.2. Tugiteenuste rakendamise kord

8.2.1. Haridusliku erivajadusega õpilase toetamine toimub etappidena.

I etapp

Aineõpetaja ja/või klassijuhataja märkab õpiedutusega või käitumisprobleemiga õpilast. Rakendatakse individuaalset abi õppetunnis, väljaspool õppetundi, ainekonsultatsioonis; kasutatakse diferentseeritud hindamist; püütakse korrigeerida õpilase käitumist vestluste kaudu; vajadusel kaasatakse lapsevanem probleemi lahendamisse.

II etapp

Püsiva edutuse või jätkuva käitumisprobleemi korral pöördub aineõpetaja või klassijuhataja tugikeskuse juhi poole kirjaliku taotlusega. Tugikeskuse juht kaasab taotluse läbiarutamisse vajadusel tugispetsialisti või kutsub kokku tugikeskuse koosoleku.

Klassijuhataja/klassiõpetaja avab õpilase arengu jälgimise kaardi ning vastutab selle täitmise eest.

Direktori või tugikeskuse juhi (HEV koordineerija) otsusel võib haridusliku erivajadusega õpilasele rakendada põhikooli ja gümnaasiumiseaduse § 48-s sätestatud järgmisi meetmeid, mille rakendamise eeldusena ei ole ette nähtud nõustamiskomisjoni soovitus:

- tugispetsialisti teenus,
- individuaalse õppekava rakendamine,
- pikapäevarühma vastuvõtmine,

- vanema nõusolekul õpilase üleviimine haridusliku erivajadustega õpilaste õppe paremaks korraldamiseks moodustatud rühma või klassi.

Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut. Õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta ning kooli tugispetsialistide soovitused dokumenteeritakse õpilase arengu jälgimise kaardil.

Meetme rakendamise perioodi lõpul hindab tugikesksuse juht (HEV õpilaste õppe koordineerija) koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja vajadusel korraldaja kooli direktorile edasisteks tegevusteks: meetme rakendamise lõpetamine; meetme rakendamise jätkamine samal või tõhusamal viisil; meetme vahetamine või muu meetme lisamine; täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või nõustamiskomisjoni poole pöördumise soovitamine.

III etapp

Õppimistingimuste muutmise vajaduse kaalumise lapsevanema, õpilase ja kooli tugispetsialisti(de)ga. Õpilase meditsiinilistele uuringutele suunamine.

IV etapp

Õppekava/-vorm määratakse või soovitatakse pedagoogilis-psühholoogiliste ja/või meditsiiniliste uuringute põhjal. Otsuse teeb ja soovituse edastab koolile nõustamiskomisjon.

Maakondliku nõustamiskomisjoni poolt antavad soovitused koolile:

- õpilasele tervislikel põhjustel koduõppe rakendamiseks;
- riiklikus õppekavas sätestatud taotletavate õpitulemuste asendamiseks või vähendamiseks, kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamiseks ja sellest tulenevalt individuaalse õppekava rakendamiseks;
- õpilasele põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava rakendamiseks ning toimetuleku- või hooldusõppe korraldamiseks hariduslike erivajadustega õpilaste klassis või tavaklassi tingimustes;
- õpiraskustega, tundeelu- ja käitumishäiretega, liitpuuetega, kasvatusraskustega õpilase õppe korraldamiseks hariduslike erivajadustega õpilaste klassis või tavaklassi tingimustes;
- koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarse õppevormi rakendamiseks

Üleriigilise nõustamiskomisjoni poolt antavad soovitused koolile:

- õpilasele väikeklassi tingimustes õppe rakendamiseks;
- ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamiseks.

Taotluse ja muud nõutavad dokumendid, lähtuvalt haridus- ja teadusministri määrusest, esitab nõustamiskomisjonile lapsevanem või vanema nõusolekul kooli direktor (väljaarvatud koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarse õppevormi rakendamine, mille kohta saab taotluse esitada ainult vanem).

V etapp

Nõustamiskomisjoni otsusest tuleneva soovitusel järgimine lähtuvalt kooli võimalustest lapsevanema nõusolekul.

8.2.2. Õpilasele individuaalse õppekava koostamine

Individuaalne õppekava koostatakse

- **lihtsustatud õppel** olevale õpilasele, kes õpib klassis, kus õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava järgi (vajalik nõustamiskomisjoni soovitus)
- **tervislikul põhjusel koduõppel** õppivale õpilasele (vajalik nõustamiskomisjoni soovitus)
- põhikooli õpilasele, kellel on nõustamiskomisjoni soovitusel võrreldes riiklikes õppekavadest sätestatuga **õpitulemusi vähendatud või asendatud**
- ühe võimaliku meetmena **HEV õpilasele** haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija ettepanekul
- ühe võimaliku tugimeetmena põhikooli õpilasele, kelle **poolaastahinne või trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“**, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata
- **õpiabirühmas õppivale õpilasele** õpiabitundideks lähtudes vastava klassi- või aineõpetaja töökavast
- põhikooli õpilasele, keda **ei viida** õppeaasta lõpus **üle järgmisse klassi**, kuid **ei jäeta ka klassikursust kordama**, vaid määratletakse individuaalses õppekavas erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks
- **andekale õpilasele** HEV koordineerija ettepanekul
- **vanema taotlusel koduõppel** õppivale õpilasele
- õpilasele, kellele on kohandatud **ajutine õppes osalemise keeld**
- vajadusel **varem välisriigis õppinud õpilasele**

Põhikooli – ja gümnaasiumiseaduse § 18 lõike 3 kohaselt kaasatakse piiratud teovõimega õpilase puhul individuaalse õppekava koostamisse lapsevanem.

9. Karjääriteenuste korraldus

- 9.1. Karjääriteenust käsitletakse läbiva teemana „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” nii aineõppes kui ka projektipõhiselt.
- 9.2. Tegevused ja teemad kavandatakse kooli üldtööplaanis, klassijuhatajate ja karjäärinõustaja töökavades, karjääriõpetuse töökavas ning erinevate õppeainete ainekavades.
- 9.3. Karjääriõppe eesmärgid
  - aidata õpilastel arendada teadlikkust iseendast;
  - anda teavet muutuvast töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest;
  - kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust.
- 9.4. Karjääriteenuse kaudu aidatakse õpilasel saada tuge, kui õpilane vajab abi või nõu
  - suuna või valikainete valikul;

- oma tuleviku ja karjääri planeerimisel;
  - kui õpilane kahtleb oma valitud suuna sobivuses;
  - oma õpingute ühildamisel õppekavavälise tegevusega;
  - individuaalsel õppekaval õppimise ja individuaalse õppekava taotlemise kohta;
  - õppekavavälise tegevuse või õppimise otsimise kohta;
  - eneseanalüüsi koostamisel;
  - vestlusteks valmistumisel gümnaasiumisse astumiseks.
- 9.5. Karjääriõppe korralduskava prioriteedid
- keskenduda karjääriõppe terviklikkuse saavutamisele;
  - parendada karjääriõppe kvaliteeti;
  - suurendada õpilaste huvi oma karjäärirajundamisega seotud teemade vastu;
  - püüda pakkuda õpilastele valikuvõimalusi osaleda erinevates karjääriplaneerimist toetavates tegevustes.
- 9.6. Tegevused
- karjäär ja elukestev õpe läbiva teemana ainetundides;
  - teemakohased loengud;
  - karjääriteemalised õpitoad;
  - õppekäigud ettevõtetesse;
  - karjääriinfonurk õppekirjanduse kogu ruumides;
  - karjääriinfo stend;
  - õpilasalgatused;
  - võimete ja muud kutsesobivustestid;
  - tegevuse kajastamine kooli veebilehel ja koolilehes;
  - õpilaslaad;
  - kohtumised erinevate ametite esindajatega;
  - personaalne ja grupinõustamine;
  - mõttekojad lastevanematele ja õpetajatele

10. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Õpetajate koostöö ja töö planeerimise aluseks on õppekava väljundipõhisus. Õpetamise aluseks ei ole õppesisu vaid õpitulemused. Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Õpetaja koostab töökava mitte õpikust lähtuvalt, vaid õpitulemustest lähtuvalt. Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist. Planeerib ära, kuidas toimub lõpptulemuse hindamine. Olenevalt ainekavast võib olla erinevaid variante (mitte ainult kontrolltöö). Oma aine hindamise viisi selgitab õpetaja õppeaasta algul nii õpilastele kui ka lapsevanematele.

Töökava on tegevuskava, mis kajastab õpitulemusi, ajakulu, õppe sisu ja õppetegevusi.

Kooli ainekava ja isikliku töökava alusel kavandab õpetaja eelnevalt iga õppetunni kava. Vorm, kuidas õpetaja õppetunni kava koostab, on õpetaja valida. Algajaid õpetajaid abistavad töökavade ja tunnikavade koostamisel juhtkonna poolt määratud pedagoogid.

Tagamaks õppekava rakendumine, üldpädevuste kujunemine ning lõiming, viiakse Põlva Koolis läbi projekte. Läbi erinevate projektide seostatakse eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi ning õpetatakse neid oskusi reaalses elus rakendama.

Peale projekti toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest (määratletakse tulemuste ja protsessi tugevused ja nõrkused) ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.

11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

11.1 Õppekava vaadatakse tervikuna üle, tehakse vajalikud parandused ja täiendused iga 3 aasta järel.

11.2 Vajadusel (RÕK muudatused, kooli huvigruppide põhjendatud ettepanekud, vallavalitsuse ettepanekud jne.) vaadatakse ÕK üle korra aastas. Vajalikud muudatused arutatakse läbi metoodilises komisjonis, kinnitatakse õppenõukogus ja viiakse sisse ÕK elektroonilisse kujusse hiljemalt kooliaasta viimaseks õppepäevaks.

11.3 Õpetaja töökavasid õppekava osana täiendab õpetaja vastavalt vajadusele.

12. Rakendussätted

Põlva Kooli õppekava jõustub 01.09.2017